GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḎI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĚ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 243. *Mercurĭ, 29 Octomvre (10 Noemvre.)* **1886.**

Braşovŭ, 28 Octomvre 1886.

Intrunirea delegaţiunilorŭ în anulŭ acesta a fostŭ aşteptată cu multă bătaiă de inimă, nu numai de popórele monarchiei nóstre, ci şi de streinătate.

Cuprinşĭ de nedumerirea d'a cunósce stadiulŭ în care a ajunsŭ situaţiunea politică din afară, din causa cestiunei bulgare, aşteptamŭ ca delegaţiunile sĕ aducă órecare lumină.

In aşteptarea nóstră nu ne-amŭ înşelatŭ. Delegaţiunile s'au întrunitŭ şi încâtva lumină s'a făcutŭ.

Preşedinţii celorŭ două delegaţiunĭ, austriacă şi ungară, au deschisŭ şedinţele cu discursurĭ rĕsboinice, care au produsŭ o adêncă, amŭ puté ḍice panică impresiune.

Şi unulŭ şi altulŭ a spusŭ, că situaţiunea e critică, că marĭ suntŭ jertfele ce se cerŭ pentru susţinerea păcii, că nu se scie, décă pacea va dura încă multŭ timpŭ, că monarhia trebue sĕ ia tóte mĕsurile, pentru a nu fi surprinsă nepregătită în momentulŭ când córda politicei esterne fiindŭ prea întinsă se va rupe.

Acesta e sensulŭ discursurilorŭ de deschidere alŭ preşedinţilorŭ celorŭ două delegaţiunĭ.

Mulţĭ nu voiau sĕ crédă că situaţiunea ar fi atâtŭ de critică şi aşteptau sĕ audă şi discursulŭ tronului. Se împuta preşedintelui delegaţiunei austriace Dr. Smolka, că în discursulŭ sĕu a datŭ espresiune, ca Polonŭ, simţĕmintelorŭ de ură ale Polonilorŭ contra Rusiei; ér preşedintelui delegaţiunei unguresci Ludovic Tisza i se împuta, că a datŭ espresiune, ca Ungurŭ, simţĕmintelorŭ de ură ale Ungurilorŭ contra Rusiei. Li se mai imputa, că prin discursurile lorŭ au voitŭ sĕ facă presiune asupra delegaţiunilorŭ, ca sĕ priméscă bugetulŭ comunŭ aşa cum s'a presentatŭ, cu sporulŭ de cheltuelĭ pentru întroducerea în armată a puscei de repetiţiune.

Rĕmânea prin urmare, ca sĕ se audă şi discursulŭ tronului, care avea negreşitŭ sĕ întăréscă séu sĕ slăbéscă temerile esprimate de cei doi preşedinţĭ.

Discursulŭ tronului s'a auḍitŭ şi din cuprinsulŭ lui nu vedemŭ nicĭ o desaprobare a vorbirilorŭ D-rului Smolka şi Ludovicŭ Tisza.

Discursulŭ tronului afirmă, că încurcăturile din Bulgaria suntŭ de natură a deştepta cele mai serióse îngrijirĭ, că evenimentele din ḍilele din urmă au provocatŭ o nouă criză periculósă, dér speră ca în urma silinţelorŭ ce'şĭ dă guvernulŭ, sĕ se resolve cestiunea în modŭ pacinicŭ.

Orĭ câtă silinţă şĭ'ar da foile oficióse din Pesta şi din Viena sĕ arate, că între discursulŭ tronului şi între discursurile celorŭ doi preşedinţĭ ai delegaţiunilorŭ esistă o mare deosebire, nu isbutescŭ. Da, este o deosebire în formă, e cu mai multă fineţă compusŭ discursulŭ tronului pentru ca sĕ linişteéscă încâtva spiritele; în fondŭ însĕ nu e nicĭ o diferinţă.

E óre în stare pasagiulŭ din urmă, că „guvernulŭ monarhiei nóstre îşĭ dă silinţa a aduce la cale o resolvare pacinică“, sĕ slăbéscă greutatea situaţiunei? Dér décă silinţele guvernului nu isbutescŭ, precum arată tóte semnele? Şi tocmai posibilitatea acestei neisbênde reese din o amĕrunţită esaminare a discursului tronului, căcĭ trebue sĕ ţinemŭ séma de aceea, că isbênda atêrnă de concesiunile ce le va face monarhia nóstră Rusiei şi de pretenţiunile acesteia.

Décă declaraţiunea mInistrului preşedinte Tisza, făcută la 30 Septemvre, are valóre, atuncĭ sorţĭ de isbêndă nu suntŭ, pentru că e bine sciutŭ ce pretinde Rusia.

Ministrulŭ preşedinte Tisza, prin declaraţiunea sa, a trasŭ ministrului de esterne Kalnoky linia de graniţă a concesiunilorŭ ce le póte face monarchia, ér discursulŭ tronului pare că lărgesce acéstă graniţă. Étă dér unde e deosebirea.

Ungurii imputā guvernului comunŭ, că sacrifică interesele monarhiei, voindŭ sĕ susţină pacea cu orĭ ce preţŭ, şi acésta o deducŭ ei din acelŭ pasagiu alŭ discursului tronului, care ḍice că „la regularea **definitivă** a cestiunei bulgare, care are sĕ se facă cu cooperarea puterilorŭ, sĕ se creeze în principatulŭ autonomŭ o stare legală, care, ţinêndŭ sémă de dorinţele admisibile ale Bulgarilorŭ, corĕspunde atâtŭ tractatelorŭ esistente, câtŭ şi intereselorŭ europene.“

De aci ar urma, ḍicŭ Ungurii, că totŭ ce s'ar face în Bulgaria de către Rusia, până la regularea definitivă a cestiunei, sĕ se priméscă de banĭ bunĭ.

Şi tocmai în acésta vĕdŭ Ungurii greutatea situaţiunei şi neisbênda guvernului comunŭ.

D-lŭ Tisza a declaratŭ, că nu va suferi monarchia o ocupare séu unŭ protectoratŭ alŭ vre unei puterĭ peste Bulgaria. Discursulŭ tronului ḍice, că sĕ s'aştepte până la regularea definitivă a cestiunei bulgare. Dér décă înainte de regularea definitivă, Rusia îşĭ va trimite în Bulgaria unŭ administratorŭ şi unŭ comandantŭ rusŭ în Bulgaria, cum ḍice o telegramă din Petersburg isvorîtă din cercurile politice, óre acésta n'ar însemna protectoratulŭ rusŭ? Şi décă Bulgaria, opunêndu-se acestui protectoratŭ, ar fi ocupată, încă totŭ ar aştepta monarhia nóstră până la regularea definitivă a cestiunei bulgare? Cum rĕmâne atuncĭ cu declaraţiunea ministrului Tisza?

Acestea suntŭ temerile ce le deştéptă în Ungurĭ discursulŭ tronului, care ar fi trebuitŭ sĕ fiă mai clarŭ în acestŭ punctŭ, ér nu că n'ar recunósce gravitarea situaţiunei. In punctulŭ concesiunilorŭ se va isbi guvernulŭ comunŭ în silinţele sale d'a nu se turbura pacea.

Până acum guvernulŭ din Pesta pare a nu eşi din cadrulŭ concesiunilorŭ făcute prin declaraţiunea d-lui Tisza, pe când celŭ din Viena pare a fi dispusŭ sĕ cedeze Rusiei mai multŭ.

Aşteptămŭ sĕ se mai lămuréscă cestiunea în desbaterile delegaţiunii. Până atuncĭ rĕmâne celŭ puţinŭ constatatŭ, că deosebire nu esistă între discursulŭ tronului şi între discursurile preşedinţilorŭ delegaţiunii în ce privesce gravitatea situaţiunei politice esterióre.

Crisa bulgară.

— O şcire privată sosită în Cracovia spune, că din tipografia statului rusŭ s'ar fi trimesŭ deja exemplarele unui *manifestŭ* guvernatorului generalŭ din Odessa cu ordinulŭ, ca sĕ le transmită comandantului trupelorŭ, ce vorŭ debarca la Varna.

— In Berlinŭ se discută viu discursurile celorŭ doi preşedinţĭ ai delegaţiunilorŭ din Budapesta, numai oficioşii evită orice discuţiă. *„Nordd. Allg. Zeitung“* tace şi acum cu privire la Bulgaria. *„Vossische Zeitung“* ḍice, că după ce nicĭ Austria, precum nicĭ alte puterĭ, n'a întreprinsŭ nimicŭ contra Rusiei, cată sĕ fiă cineva curiosŭ a vedea, cum va resolva Kalnoky contradicţia dintre fapte şi declaraţiunĭ. *„National Zeitung“* observă, că bărbaţii de statŭ ruşĭ arŭ puté vedé unŭ avertismentŭ în discursurile delegaţiunilorŭ cu privire la pasiunile latente ale popórelorŭ din Austro-Ungaria şi câtŭ de imprudentŭ ar fi sĕ se îngreuneze lucrarea de potolire a lui Kalnoky. Din punctulŭ de vedere alŭ prudenţei politice celei mai generale, Austria n'are motivŭ sĕ reţină pe Rusia dela cursa bulgară. In ḍiua când s'ar debarca la Varna primulŭ soldatŭ rusŭ, posiţiunile Austriei şi Rusiei către lumea slavă vorŭ fi tocmai inverse. Rusia este asupritorulŭ şi Austria scutulŭ lumii slave de sudŭ şi afară de acésta garnizónele ruse din Bulgaria ar sta ca atêrnate în aerŭ şi ar însemna numai gajurĭ pentru Anglia şi Austria. *„Kreuzzeitung“* judecă altfelŭ. Ea găsesce, că Poarta ca şi Serbia ar fi prea ameninţate prin ocupaţia ruséscă a Bulgariei. Décă cu tóte astea nimenĭ nu opresce pe Rusia dela ocupare, motivulŭ este în imposibilitatea de a aduce Puterile occidentale învrăjbite la o consciență politică orientală.

— Din Tĕrnova se comunică, că două compănii din trupele guvernamentale au intratŭ în Burgas fără a întêmpina resistenţă. Popii şi ofiţerii aţiţătorĭ revoltei au fugitŭ. Muntenegrenii au fostŭ făcuţĭ prisonierĭ. La Filipopolŭ doi supuşĭ ruşĭ, după mărturisirea ţĕranilorŭ, după ce au căutatŭ sĕ revolte poporaţiunea de prin prejurulŭ oraşului, s'au refugiatŭ în casa dragomanului lângă consulatulŭ Rusiei. Prefectului, cerêndŭ instrucţiunĭ pentru a urmări pe cei doi supuşĭ ruşĭ, i s'a rĕspunsŭ, că trebue sĕ róge pe consululŭ Rusiei sĕ-lŭ însoţéscă în casa de care e vorba pentru a procede la arestarea acestorŭ individĭ.

— Intr'o întrunire secretă membrii Sobraniei au hotărîtŭ ca rĕspunsŭ la discursulŭ regenţei sĕ mulţuméscă guvernului pentru modulŭ cum a dirigeatŭ afacerile în timpulŭ vacanţei tronului şi sĕ declare, că adunarea va procede la alegerea prinţului.

— Se comunică din Viena în Parisŭ, că discursurile rĕsboinice ale d-lorŭ Smolka şi Tisza au fostŭ cu totulŭ spontanee şi au nemulţumitŭ pe contele Kalnoky, care nu voesce rĕsboiu şi ar demisiona mai bine decât sĕ cedeze Ungurilorŭ.

— *„Novoje Vremja“* ḍice, că periculŭ unui rĕsboiu ruso-englezŭ din norocire a disparutŭ şi unŭ rĕsboiu între Rusia şi Austro-Ungaria de aceea nu e posibilŭ, fiindŭ că Austro-Ungaria scie aḍĭ fórte bine, că Germania stă în cestiunea orientală pe partea Rusiei şi că Austro-Ungaria nu póte conta pe sprijinulŭ Angliei séu alŭ Turciei. De aceea guvernulŭ austro-ungarŭ a găsitŭ cu cale sĕ nu împedece pe Rusia în restabilirea influenţei sale dominante. Tóte ameninţările din Austro-Ungaria nu suntŭ decâtŭ isbucnirĭ ale unei manii neputinciόse.

— Corespondentulŭ din Berlinŭ alŭ lui *„Times“* anunţă, că o autoritate demnă de credinţă i-a datŭ lămurirĭ despre vederile lui Bismarck asupra actualei situaţiunĭ în Orientŭ. Cancelarulŭ germanŭ crede continuu, că Ruşii nu vorŭ ocupa Bulgaria şi că nicĭ o încurcătură europénă nu se va nasce din crisa bulgară. Bismarck nu se teme, că vorŭ debarca trupe rusescĭ în Bulgaria; dér chiar în acestŭ casŭ e aplecatŭ a crede, că nicĭ Austro-Ungaria, nicĭ Anglia nu va mobilisa unŭ singurŭ omŭ, ca sĕ arunce pe Ruşĭ afară din ţéră.

— In consiliulŭ miniştrilorŭ englezĭ, ce s'a ţinutŭ de curêndŭ, s'a decisŭ, ca în cestiunea bulgară sĕ caute a se'nţelege cu cabinetulŭ din Viena şi sĕ sprijinéscă eventualii paşĭ diplomaticĭ ai acestuia, dér în acelaşĭ timpŭ sĕ evite orice acţiune, care ar puté turbura pacea europénă. Acéstă atitudine a Angliei e pricinuită de téma unei coaliţiunĭ între Francia, Rusia şi Turcia în cestiunea egipténă. Deórece în acestŭ punctŭ cabinetulŭ englezŭ nu va ceda nicĭ chiar unei coaliţiunĭ înarmate, trebue sĕ renunţe a'şĭ îndrepta puterea sa armată asupra unui punctŭ, unde interesele sale suntŭ atinse în a doua linia.

— Mai mulţĭ deputaţĭ bulgarĭ au trimisŭ d-lui Gladstone o adresă, în care amintindu-i cu recunoscinţă serviciile ce le datoresce poporulŭ bulgarŭ lui Gladstone în causa liberării sale, ilŭ rógă sĕ'şĭ rădice — Gladstone — încă odată puternica sa voce în favórea Bulgariei, spre a inconjura, prin sfaturile şi mijlocirea sa, pericolele ce ameninţă Bulgaria şi a susţiné Bulgarilorŭ libertatea şi independenţa.

— In contra tuturorŭ aşteptărilorŭ, Bismarck sosesce în ḍilele acestea în Berlinŭ. *„Norddeutsche“* previne sosirea sa cu o contemplare, care nu e nicidecum rusofilă. Fóia vorbesce despre escepţionalulŭ caracterŭ alŭ crisei bulgare, laudă liniştea şi circumspecţia Sobraniei, evitândŭ totŭ ce ar' puté îngreuia situaţiunea, şi speră, că discursurile din delegaţiunĭ nu vorŭ influinţa asupra corectei atitudinĭ a politicei austro-ungare.

Ocuparea parţială a Bulgariei.

Corespondentulŭ din Berlinŭ alŭ ḍiarului „Magdeburger-Zeitung“, care adeseorĭ în cestiunĭ de politică esternă dă împărtăşirĭ din celŭ mai bunŭ isvorŭ, semnaléză fóiei sale o apropiată ocupare parţială a Bulgariei de către Rusia.

Pe temeiulŭ informaţiunilorŭ demne de credinţă, vĕ potŭ anunţa ca faptŭ, că *voinţa suverană, de care ascultă politica rusĕscă*, a decisŭ celŭ puţinŭ o *ocupare parţială a Bulgariei*, care se va esecuta în celŭ mai scurtŭ timpŭ. Tóte încercările făcute d'a o înlătura trebue sĕ se considere ca zădărnicite. Cu tóte desminţirile. în cercurile diplomatice este faptŭ bine cunoscutŭ, că Rusia a făcutŭ pregătirĭ militare.. Se vorbesce despre o declaraţiune, că ocuparea va dura numai trei lunĭ. Are sĕ se formeze unŭ guvernŭ provisoriu sub br. *Kaulbars*, armata bulgară are sĕ primĕscă comandanţĭ rusĭ şi ştotulŭ are sĕ se pregătĕscă, ca suirea pe tronŭ a prinţului Waldemar de Danemarca sĕ fiă asigurată. Celŭ puţinŭ încă totŭ de ţelŭ se vorbesce în locurile înalte.

Pressa şi bugetulŭ Ungariei.

Foile ungurescĭ, afară de câteva bugetivore, găsescŭ şi ele că rĕu stau finanţele Ungariei.

»Egyetertes« socotesce deficitulŭ anului viitorŭ la 70 milióne, »Pesti Naplo« îlŭ socotesce la 60 milióne, »Ellenzek" la 54 milióne. Destulŭ că deficitulŭ e mai mare ca alŭ anului curentŭ şi că Ungaria plătesce aḑĭ dare cu 120 milióne mai multŭ ca acum ḑece anĭ.

»Ellenzék" susţine, că mai bine potŭ trăi astă-ḑĭ în Ungaria cămătarii; ţeranii nu-şĭ mai potŭ plăti dările lorŭ, o parte din locuitorii Ungariei trecŭ în America, ér în Sĕcuime emigranţii au făcutŭ cărare bătucită din fiă-care satŭ spre România liberă, despre care ḑice, că sporesce în bogăţiă şi moralitate. Din 30,000 locuitorĭ Cluşiulŭ nu mai dispune astăḑĭ nicĭ de 50 industriaşĭ, carĭ sĕ fiă de Dómne ajută, ceilalţĭ au ajunsŭ tăiătorĭ de lemne, cerşindŭ la uşile ómenilorŭ. Totŭ aşa de rĕu, spune „Ellenzék", stau în Cluşiu şi comersanţii.

»Narodni Listy«, într'unŭ fórte aspru articulŭ de fondŭ întitulatŭ „O lecţiune pentru îngâmfarea maghiară" scrie între altele:

Popórele austriace s'au săturatŭ în fine de supremaţia de nesuferitŭ şi de îngâmfarea egemoniei maghiare. Acea răbdare, cu care locuitorii Cisleithaniei au datŭ dela 1867 pentru Maghiarĭ partea leului la sarcinele comune, nu mai póte merge aşa departe ca pentru acésta împovărare peste mĕsură, pentru acéstă sugere de către Magyar-Orszag sĕ mai sufere încă a fi călcaţĭ cu călcâiele împintenate, sĕ primĕscă cu sânge rece batjocurile pressei maghiare... Nicĭ unŭ despotŭ asiaticŭ nu va tracta pe sclavii sĕi cu mai mare trufiă, cu mai mare sumeţiă, de cum au îndrăsnitŭ publiciştii maghiarĭ a face faţă cu cererile poporului nostru. Şi de aceea poporulŭ nostru va lua cu satisfactiune nefăţărită la cunoscinţă acea temeinică şi morală pedepsire a acestei sardanapalice trufii, ce i s'a datŭ prin mărturisirea ministrului de finanţe maghiarŭ asupra piciórelorŭ de lutŭ, pe care stă acestŭ întregŭ uriaşŭ fălosŭ dincolo de Leitha. E o tristă mărturisire despre situaţiune desperată a finanţelorŭ maghiare, cu atâtŭ mai tristă după 19 anĭ graşĭ de pace şi de linişte în timpulŭ cărora naţiunile nemaghiare de sigurŭ au contribuitŭ din sudórea lorŭ cu unŭ miliardŭ întregŭ pentru susţinerea şi îngrăşarea acestui copilŭ cu nume rĕu alŭ dragostei lui Beust.«

După ce fóia cehă blamézĕ aspru bugetulŭ, ḑicĕnd că deficitulŭ provine în parte de acolo, fiindcă Ungurii susţinŭ o gardă întrégă de mercenarĭ însărcinaţĭ a maghiarisa pe celelalte naţionalităţĭ, încheiă astfelŭ:

Maghiarii se cufundă totŭ mai adĕncŭ în datorii, şi fără ajutorulŭ nostru arŭ fi isprăvitŭ fără milă, aḑĭ deja, cu economia. Acéstă incontestabilŭ faptŭ este celŭ mai potrivitŭ rĕspunsŭ la nenfrânata îngâmfare şi pofta de domnire a Ungurilorŭ faţă cu noi.

Bugetulŭ comunŭ austro-ungarŭ.

Bugetulŭ comunŭ pe anulŭ 1887 e preliminatŭ cu suma de 123,855,414 fl., contra 119,709,998 fl. preliminaţĭ pe anulŭ 1886. Acéstă sumă se împarte astfelŭ:

Ministerulŭ de esterne 4,477,150 fl., mai multŭ cu 27,350 fl., ca în 1886.

Armata permanentă 105,935,378 fl., mai multŭ cu 3,987,954 fl. ca în 1886. Pentru procurarea puscilorŭ de repetiţiă s'au preliminatŭ 3,500,000 fl., pentru procurarea a 20 de tunurĭ de asediu 250,000 fl. Pentru marina de rĕsboiu s'au preliminatŭ 11,316,039 fl., cu 121,229 fl. mai multŭ ca în 1886.

Ministeriulŭ comunŭ de finanţe 1,991,388 fl., cu 13,598 fl. mai multŭ ca în 1886.

Trupele din provinciile ocupate 5,019,000 fl., cu 936,000 fl. mai puţinŭ ca în 1886.

Administrarea Bosniei şi Erţegovinei 8,920,618 fl, cu 467,081 fl. mai multŭ ca în 1886.

Bugetulŭ justiţiei unguresci.

In bugetulŭ acesta pe anulŭ 1887 vedemŭ o cerere în plus de 719,211 fl. pentru cvincvenaliele juḑilorŭ de ântéia instanţă şi ale procurorilorŭ, pentru sporirea statului personalŭ la judecătoriile din capitală, pentru sporirea personalului la judecătoriile din provincială, pentru numirea a 45 practicanţĭ noi, pentru chirii, pentru sporirea cheltuelilorŭ de oficiu şi cancelariă, pentru arestŭrĭ, pentru fondulŭ de ajutorare a arestanţilorŭ şi institutelorŭ de corecţiune, pentru pensiunĭ ş. a.

SCIRILE ḐILEI.

»Narodni Listi« continuă a agita nu numai *contra esportului* de făină în Boemia, ci şi contra esportului de porcĭ din Ungaria. Adecă fóia boemă ar mai voi ca din Ungaria sĕ nu se esporteze nimicŭ în Boemia. Despre porcii boemĭ ḑice că suntŭ mai gustoşĭ la mâncare ca cei unguresci.

—x—

Recrutarea din 1886 a datŭ unŭ resultatŭ fórte favorabilŭ. Pe când în anii din urmă se puteau recruta la honveḑĭ de regulă 6—7000 ómenĭ, recrutarea de éstŭ anŭ a datŭ unŭ prisosŭ de 17.000. Şi e de observatŭ, că atâtŭ în armata comună, câtŭ şi la honveḑĭ s'au pututŭ înrĕndui în genere tinerĭ puternicĭ şi bine desvoltaţĭ. Numai unele ţinuturĭ, carĭ în anii de nascere respectivĭ au fostŭ bântuite de epidemii, au datŭ tinerĭ fórte slabĭ. Din causa prisosului, guvernulŭ ungurescŭ va stabili în viitorŭ unŭ óre-care numĕrŭ maximalŭ de recruţĭ ce au a se înrĕndui în honveḑime, deórece tóte cadrele honveḑimei se potŭ deplinŭ întregi cu 12—13000, ómenĭ pe anŭ.

—x—

Ministrulŭ ungurescŭ de agricultură, industriă şi comerţŭ a numitŭ o comisiune, care sĕ examineze unŭ proiectŭ de lege asupra interḑicerii fabricaţiunei de vinŭ artificialŭ. Comisiunea s'a întrunitŭ în ministerulŭ de comerţŭ şi guvernulŭ i-a presentatŭ unŭ proiectŭ de lege, care opresce fabricarea şi vênḑarea de vinurĭ artificiale, precum şi punerea de etichete pe vinurile ce se aducŭ în comerţŭ. Asemenea proiecte au mai presentatŭ şi camera comercială şi industrială din Caşovia, precum şi cincĭ marĭ comercianţĭ de vinurĭ.

—x—

Unŭ *învĕţătorŭ diriginte ungurescŭ* din comitatulŭ *Turda-Arieşŭ*, avĕndŭ în consideraţiune starea de miseriă a şcólelorŭ şi învĕţătorilorŭ comunali unguresci, cărora ministrulŭ Trefort nu vré, pentru că n'are de unde, sĕ le dea ajutorulŭ promisŭ de statŭ; avĕndŭ în consideraţiă, că o parte mare din învĕţătorĭ nicĭ astăḑĭ nu şĭ-au primitŭ salarulŭ de pe anulŭ trecutŭ şcolasticŭ pe lângă tóte rugările de atâtea orĭ repeţite, ér comunele, nefiindŭ în stare a-şĭ susţiné şcóla şi învĕţătorulŭ lorŭ, o parte din ele s'au şi declaratŭ, că nu le trebue şcólă, — învĕţătorulŭ diriginte provócă pe toţĭ învĕţătorii, mai cu sémă înse pe cei din Sĕcuime, ca sĕ-şĭ înainteze petiţiunĭ la dietă, ca séu sĕ li-se dea plata, precum li-s'a fixat prin lege, séu ne putĕnd'o face acésta sĕ prefacă şcólele comunale în şcóle de statŭ. — Ce facŭ jupânii kulturegyletişti? Orĭ cheltuielile banchetelorŭ nu le permitŭ sĕ mai ajute şi pe învĕţătorii lorŭ? Şi mai vréu copii ḑeului Fiasco şi maghiarisare!

—x—

Statutele reuniunei fsmeilorŭ ramâne din *Aradŭ* şi împrejurime au fostŭ aprobate de ministerŭ.

—x—

„Ellenzék" într'unŭ articulŭ de fondŭ face *comparaţiă* între guvernulŭ de odinióră alŭ lui *Kossuth* şi între actualulŭ guvernŭ alŭ lui Tisza. Resultatulŭ la care ajunge e, că Kossuth pentru unŭ anŭ greu, ca anulŭ 1848, a avutŭ trebuinţă cu totulŭ de unŭ bugetŭ de 84 milione fl., pe când Tisza în timpŭ de pace consumă 350 milióne 400,000 fl. pe anŭ.

—x—

La tĕrgulŭ de tómnă din Cluşiu ḑice „Ellenzék" că s'au vĕndutŭ 6 vacĭ cu 120 fl., preţulŭ unei bivoliţe cu lapte era 30 fl., doi boi se puteau cumpăra cu 120 fl. v. a.

—x—

Se scrie din *Francfurt*, că rĕposatulŭ br. *Rothschild* a dispusŭ prin testamentŭ sĕ se dea din averea sa 200,000 mărcĭ Evreilorŭ sĕracĭ de acolo, ér 100,000 mărcĭ sĕ se împartă între sĕracĭ fără deosebire de confesiune.

—x—

Contele Stefanŭ *Kuun* a interpelatŭ în adunarea municipală a comitatului *Hunedórei*, ţinută la 27 Octomvre, décă are fişpanulŭ şi viceşpanulŭ cunoscinţă, că solgăbirĕulŭ din Orăştiă locuesce véră în Sebeşŭ şi nu în Orăştiă şi că tractéză aspru cu partidele. Viceşpanulŭ a rĕspunsŭ, că solgăbirĕulŭ e totdéuna ḑiua în oficiu şi că până acum nu s'a plânsŭ nimenĭ contra lui; fişpanulŭ înse a asiguratŭ, că nu va suferi abaterĭ dela lege, décă va avé cunoscinţă de asemenĭ abaterĭ. — Câte asigurărĭ deşerte!

—x—

Bugetulŭ oraşului *Budapesta* e preliminatŭ pe anulŭ 1887 cu suma de 7,958,856 fl.

—x—

O mare minune s'a întêmplatŭ la 26 Octomvre în Budapesta. Anume la representarea operei „Aida" de Verdi, trei personage cântau partiele lorŭ în trei limbĭ diferite: polónă, unguréscă şi italienéscă. Şi póte închipui omulŭ haosulŭ de pe scenă şi risetele în publicŭ?

—x—

Consistorulŭ gr. or. din Oradea mare a întăritŭ pe preotulŭ şi administratorulŭ protopopescu din Jaca, d. *Toma Păcală*, ca protopopŭ alŭ Oradei-marĭ.

—x—

Vinerĭ séră în 12 Noemvre n. d-şóra *Vautier* cu elevele sale va întocmi în sala redutei o *serată musicală teatrală* în favórea sĕracilorŭ. Se vorŭ esecuta „Hänsel şi Gretl," în corŭ şi solĭ, apoi »Copilulŭ norocosŭ şi nenorocosŭ" operă pentru copii în 1 actŭ. La urmă se vorŭ sorţi şése frumóse obiecte, lucrate de elevele pensionatului Vautier.

—x—

Pădurarulŭ *Ionŭ Hereghe* a statŭ ḑece lunĭ în arestŭ preventivŭ, bănuitŭ fiindŭ că şĭ-a omorîtŭ amanta. Tribunalulŭ din Oradea mare l'a achitatŭ, constatându-se nevinovăţia lui. Tabla a aprobatŭ sentinţa.

—x—

FOILETONŬ.

Luna

în spiritulŭ creatorŭ alŭ poporului română.

(Urmare)

Sĕ vedemŭ mai ântêiu, cum scie Românulŭ sĕ îmbrace în mitŭ originea Lunei, carea plutesce, după cum ḑice elŭ, pre ceriu. Étă o legendă în éstŭ punctŭ de vedere:

Se povesteşce adecă, că sântulŭ Sóre a umblatŭ la peţitŭ; şi a umblatŭ 9 anĭ şi 9 lunĭ; şi că elŭ a umblatŭ şi a înconjuratŭ ceriulŭ şi pămĕntulŭ, dér mai frumósă ca soră-sa Ilena Cosânḑiana, ḑice că nu a aflatŭ. Când înse a mersŭ sĕ se cunune, atuncĭ, după cum cântă poporulŭ:

Biserica-a tremuratŭ,
Icónele-au lăcrĕmatŭ.
Dér icóna Domnului
Din fundulŭ altariului
Şi icóna Precestii
Din fundulŭ bisericii
Tótă-n sânge s'a-nbrăcatŭ
Şi din gur'a cuvĕntatŭ:
Nu eştĭ popă cu dreptate
Că cununĭ soră cu frate
Dumneḑeu tare te-a bate!

Dér Dumneḑeu, după o poveste poporală, a prefăcutŭ în mĕrŭ de aurŭ pe Iléna Cosânḑiana şi a aruncat'o pre cerŭ, ér după altă poveste a prefăcut'o în mrénă de aurŭ şi a aruncat'o în fundulŭ mării. Vrêndŭ sântulŭ Sóre sĕ o scótă din mare, Dumneḑeu a prefăcut'o în o rótă de aurŭ şi a pus'o pre cerŭ. Ér sórele s'a dusŭ supĕratŭ, şi ḑice că Dumneḑeu i a blăstematŭ ca ei în vecĭ sĕ se uite cu dorŭ unulŭ la altulŭ şi sĕ nu se mai pótă întêlni. Şi ḑice, că de atuncĭ sântulŭ sóre plânge odată diminéţa când rĕsare şi odată séra, când asfinţesce; luna încă e plină de dorŭ şi jale şi pentru acésta faţa ei e totŭ galbenă-auriă.—Pentru frumseţia şi classicitatea, cu carĭ e acestŭ mitŭ în Negriada d-lui Densuşianu, ne vedemŭ pré forţaţĭ a reproduce o parte dintr'acestŭ mitŭ, cu atâtŭ mai vêrtosŭ că póte mulţĭ din cetitorii acestui ḑiarŭ nu posedŭ Negriada. Étă déră:

Elŭ ḑice şi cobóră la dulcea lui dorinţă
La d'alba Cosânḑiană, pe alŭ lumii dulce plaiu.
De nuntă şĭ-o găteşce în haină de regină,
La faţă pare cerulŭ, când luce mai seninŭ,
Cu stele sĕmĕnată, la peptŭ cu luna plină,
Cu brîu muiatŭ în raḑe se'ncinge pe sub sînŭ.
Cunună de lucéferĭ pre frunte-apoi îşĭ pune
Betéla de mirésă, ca aburĭ fluturândŭ,
Şi plécă-n carŭ de aurŭ la-altarŭ sĕ se cunune,
Dér vai! altaru 'ndată se simte tremurândŭ,
Se stîngŭ luminĭ şi sânţii 'şĭ-ascundŭ cerésca faţă
Ér împrejurŭ preoţii înspăimêntaţĭ cădea.
Mirésa se-nfióră de recĭ fiorĭ de ghiaţă
Şi-o mână luminósă asupră-i se 'ntindea,
In aerŭ o ridică şi 'n mare-apoi o'niéptă,
Căḑêndŭ, o mrénă de aurŭ în valurĭ s'a făcutŭ.
Ér sórele se 'nalţă, pre cerŭ în susŭ se 'ndréptă
Şi merge pân' ajunge la-alŭ umbrelorŭ ţinutŭ.
Şi se cobóră 'n mare la d'alba lui regină
Ér tatălŭ mâna 'ntinde şi mréna ér prinḑêndŭ
In cerurĭ o aruncă şi-o schimbă 'n lună plină.
Atuncia Domnulŭ ḑise din graiu aşa grăindŭ:
Iléná plete de-aurŭ şi sóre luminate,
Eternŭ voi unulŭ pre-altulŭ pre cerŭ sĕ vĕ priviţĭ,
Dér orĭ unde veţĭ merge pe căile 'nstelate,
Eternŭ voi unulŭ de altulŭ sĕ mergeţĭ despărţiţĭ,
Şi-aprinşĭ şi arşĭ la sufletŭ de flacăra nestinsă
Eternŭ voi ḑi şi nópte umblaţĭ şi v'alungaţĭ,
Cutrieraţĭ tăria cu-a sa câmpiă 'ntinsă
Şi lumile voi tóte umblândŭ le luminaţĭ!.. *)

Până aci mitulŭ cu privire la originea Lunei.

(Va urma).

*) Ar. Densuşianu, *Negriada*. P. I. Cântulŭ VI.

Concertulŭ societăţii »Liedertafel« din locŭ, ce s'a datŭ Sâmbătă în 30 Octomvre în sala hotelului Nr. 1, a rěuşitŭ fórte bine. Programa a fostŭ variată şi s'a esecutatŭ spre deosebita mulţămire a publicului.

—x—

Dumineca s'a serbatŭ în *Bucurescĭ* ceremonia punerei petrei fundamentale la clădirea *Ateneului.*

—x—

„România Liberă« scrie: *„Statua lui Ovidiu* este aşeḑată în *Constanţa,* pe piaţa Independenţei. Inaugurarea ei se va face la primăvéră, póte în luna lui Aprilie «

—x—

Astă séră Marţĭ se va juca la *teatrulŭ germanŭ* „Ḑrei Paar Schuhe,« comediă cu cântece în 3 părţĭ şi o scenă întroducĕtóre de Carl Görlitz şi Alois Berla, musica de Carl Millöcker. — Mâne séră Mercurĭ se va juca în beneficiulŭ d-nei Carla *Dorn,* directóre, „Sie weiss etwas," comediă nouĕ în 4 acte de Rudolf Kneisel.

Valahisarea în Câmpiă.

In numĕrulŭ 235 alŭ fóiei nóstre, fiindŭ vorba despre valahisarea Maghiarilorŭ din *Câmpiă,* amŭ reprodusŭ şi noi pentru curiositate aiurările ce le tipărise unŭ órecare Alesandru Karácsony din Agrişulŭ superiorŭ în ḑiarulŭ »Ellenzek".

Acum vine şi-lŭ desminte chiar unŭ Ungurŭ, care se vede, că s'a spăriatŭ şi elŭ de atâtea elenzekiane. Părintele reformatŭ Gavrilŭ Lörinczy din Calianulŭ de Câmpiă încă se declară pe sine de bunŭ »patriotŭ" şi cu tóte acestea nu póte răbda se lase necombătute nimicurile lui Karácsony.

In comuna *Cătina,* ḑisese Karácsony, odinióră douĕ din trei părţĭ au fostŭ Maghiarĭ, pe când astăḑĭ abia se mai află 10 familii ai cărorŭ membri mai bĕtrânĭ îşĭ vorbescŭ limba lorŭ maternă, pe când cei mai tinerĭ vorbescŭ mai bucurosŭ limba valahă. Preotulŭ Lörinczy rĕspunde la acésta, că nu e dreptŭ, pentru că Cătina e cunoscută în Câmpiă ca o comună, care represintă destulŭ de bine elementulŭ ungurescŭ, cu tóte că acolo se află reşedinţa unui putemicŭ protopopiatŭ valahŭ.

In *Uilaculŭ de Câmpiă,* ḑisese Karacsony, mai multŭ ca douĕ din trei părţĭ au fostŭ Maghiarĭ, pe când astăḑĭ abia 10 se mai află, carĭ vorbescŭ rĕu unguresce; au preotŭ şi au dascalŭ reformatŭ, dér atâtŭ preotulŭ, câtŭ şi dascalulŭ vorbescŭ românesce cu credincioşii lorŭ. La acestea preotulŭ Lörinczy, care a fostŭ la faţa locului şi s'a convins despre adevĕrata stare a lucrului, rĕspunde: După statistica cea mai nouă, în Uilacŭ se află 72 suflete ungurescĭ (nu 10, cum visase Karacsony) şi 10 copii de şcólă. Invĕţătorŭ nicĭ nu este şi nicĭ n'a fostŭ şi póte nicĭ nu va fi în vecĭ. Ioanŭ Lörinczy nu este preotŭ în Uilacŭ şi nicĭ n'a fostŭ de când e lumea, dér chiar décă ar fi fostŭ, elŭ nu se póte trage la rĕspundere, pentru că este mortŭ de multŭ şi afară de aceea cei ce l'au cunoscutŭ numai cu recunoscinţă potŭ astăḑĭ sĕ-i amintéscă numele lui. Suntŭ 18—20 anĭ de când Ungurii din Uilacŭ şĭ-au căpĕtatŭ preotulŭ pe care îlŭ au acum, de atuncĭ însĕ nu va fi în stare Karácsony sĕ arate nicĭ măcarŭ unŭ Ungurŭ, care sĕ se fi făcutŭ Valahŭ, ba preotulŭ acesta, în locŭ de a vorbi românesce cu credincioşii sĕi, precum îlŭ învinovăţesce Karácsony, n'a fostŭ în stare nicĭ până în ḑiua de astăḑĭ a-şĭ însuşi bine limbă valahă. Preotulŭ Lörinczy arată, că Ungurii din Uilacŭ vorbescŭ în limba lorŭ, dér décă se află în mijloculŭ unei maiorităţĭ de Românĭ, n'ar puté fi în stare nicĭ chiar Simor, adecă primatele din Strigoniu, ca sĕ-i facă ca pururea sĕ vorbéscă numai ungaresce.

In *Chibulcutulŭ de Câmpiă,* ḑisese Karácsony, mai nainte de asta cu 20 de anĭ au fostŭ Maghiarĭ douĕ din trei părţĭ a locuitorilorŭ, pe când astăḑĭ numai jumĕtate suntŭ maghiarĭ. Lörinczy răspunde, că până acum jumĕtate din locuitorii Chibulcutului au fostŭ maghiarĭ şi jumĕtate valahĭ, pe când astăḑĭ *abia a treia parte décă mai suntŭ valahĭ.* Adecă peste totŭ ḑicêndŭ, rĕspunsulŭ lui Lörinczy este diametralŭ opusŭ cu aserţiunile lui Karácsony. Cestŭ din urmă are de scopŭ a arăta necesitatea Kulturegyletului în Câmpiă, celŭ dânteiu însĕ se laudă că şi unŭ preotŭ harnicŭ, cu unŭ învĕţătorŭ şi scolă bine dotată, este în stare sĕ facă aceea, ce face Kulturegyletulŭ. Altmintreă şi preotulŭ Lörinczy se laudă că a trimisŭ d-lui Bartha o listă de nume ungurescĭ valahisate. Care spune adevĕrulŭ din cei doi »patrioţĭ«? Pare-ni-se că nicĭ unulŭ.

Intêmpinare.

In Nr. 229 alŭ fóiei nóstre amŭ publicatŭ o corespondenţă din Năprade subscrisă »Sentinela", în care se descrieau relele de care ar suferi acea comună. In contra celorŭ cuprinse în aceea corespondenţă amŭ primitŭ trei declaraţiunĭ de protestare.

Unŭ protestŭ e din partea d-lui *Victorŭ Maiorŭ* din *Crasna.* D-sa declară ca falsă afirmarea, că notarulŭ cercualŭ Petru Maiorŭ „ar fi din familia marelui istoricŭ Petru Maiorŭ." Numitulŭ notarŭ nu e de origine Românŭ, ca vice-tribunŭ în 1848/9 a făcutŭ servicii adversarilorŭ, mai târḑiu a comisŭ abusurĭ în oficiu şi alte neajunsurĭ. D-lŭ Victorŭ Maiorŭ îşĭ ţine ca datoriă cătră memoria unchiului sĕu, cătră onórea ce datoresce familiei şi naţiunei sale, a face cunoscutŭ publicului cele de mai susŭ.

Alŭ doilea protestŭ e din partea d-lui notarŭ cercualŭ *Octavianŭ Popŭ* din Unguraşiu, făcutŭ înaintea notarului cercualŭ Ionŭ Covaciu şi adjunctului Vasiliu Pop. In acestŭ protestŭ se ḑice că nicĭ d-lŭ protopopŭ Ioanŭ Cheseli Dragomirŭ, nicĭ fiulŭ d-sale nu au pretinsŭ nimica dela concurenţii naţionalĭ la postulŭ de notarŭ, necum câte 500 fl. ca sĕ le stea în ajutorŭ la alegere. Ci vĕḑêndŭ, că poporulŭ e amărîtŭ de fărădelegile comise mai nainte în contulŭ oficiului notarialŭ, a fostŭ cu totă alipirea pentru candidatulŭ Buzaşiu Filipŭ. D-lŭ Octavianŭ Popŭ, convingêndu-se despre acésta cu 24 ore înainte de alegere, şĭ-a retrasŭ recursulŭ, deşi d-lŭ protopopŭ a avutŭ totă bunăvoinţa cătră dênsulŭ şi cătră familia sa şi a fostŭ gata la tote pentru dênsulŭ şi pentru interesulŭ naţionalŭ.

Alŭ treilea protestŭ e din partea antistiei bisericescĭ, comunale, şi a locuitorilorŭ din comuna Năprade, făcutŭ în presenţa notarului cercualŭ Filipŭ Buzaşiu sĕu cum ii ḑicŭ locuitorii Buzasi Fülep, şi fiindŭ iscăliţĭ 31 de locuitorĭ şi proprietarĭ din Năprade, cei mai mulţĭ subscrişĭ de notarulŭ cercualŭ, după cum ni se pare şi românĭ şi ungurĭ, căcĭ unele nume suntŭ scrise ungaresce, altele românesce. In acestŭ protestŭ se declară neadevĕrate cele scrise de »Sentinela« şi anume:

Nu e dreptŭ că protopopulŭ Georgiu Stanciu a câştigatŭ 90 jugĕre de pădure comunei, pentru că pădurea a fostŭ după legile urbariale de lege a nóstră. Nu e dreptŭ că a câştigatŭ scólei 1200 florenĭ Georgiu Stanciu, şi de le-a câştigatŭ n'a datŭ nimĕrui sémă de ele. Docenţii totŭ prin repartiţiă s'au plătitŭ şi sub elŭ, precum documentéză şi protocólele originale scrise în astă privinţă chiar de d-sa. Nu e dreptŭ, că a pusŭ fundamentŭ nicĭ la scola normală. Amŭ pusŭ noi fundamentŭ la casa parochială, care o amŭ edificatŭ sub protopopulŭ actualŭ d. Ioanŭ Cheseli Dragomirŭ. Biserica amŭ avut'o noi frumósă mai nainte, care sub protopopulŭ Georgiu Stanciu a arsŭ, şi numai în parte s'a reparatŭ sub d-sa, ér cea mai mare parte a bisericei şi a superedificatelorŭ ruinate le-a reedificatŭ protopopulŭ actualŭ.

D-lŭ protopopŭ Ioanŭ Cheseli Dragomirŭ, cu fii d-sale s'a îngrijitŭ de crescerea morală, naţională şi religiósă a tinerilorŭ, de acum o mare parte a locuitorilorŭ e capabilă a ceti ḑiare*); ne-a înfiinţatŭ cvartetŭ bisericescŭ, a stăruitŭ la desvoltarea morală şi materială a poporului, ne-a datŭ esemplu bunŭ chiar cu sacrificiu materialŭ.

Nu e dreptŭ, că d-lŭ protopopŭ Ioanŭ Cheseli Drágomîr şi fiiulŭ sĕu au pretinsŭ dela concurenţii românĭ 500 fl. séu verce alta. Unŭ concurentŭ pentru abusurĭ oficiale, sta atuncĭ sub cercetare disciplinară, éră d-nulŭ Octavianŭ Popŭ singurŭ demnŭ între concurenţii românĭ a recursŭ târḑiu, apoi au şi repăşitŭ. Fostulŭ notarŭ Ioanŭ Maiorŭ la plângerea locuitorilorŭ din trei comune fŭ suspendatŭ din oficiu pentru abusurĭ oficióse.

Negămŭ că Ioanŭ Maiorŭ ar fi nepotŭ meritatului Petru Maiorŭ şi protestămŭ contra acelei afirmărĭ. Ioanŭ Maiorŭ în tótă viéţa sa nicĭ pentru biserică, nicĭ pentru naţiune n'a făcutŭ nimicŭ bine.

Nu Evreii**), carĭ posedŭ în comuna nóstră domeniele magnaţilorŭ ca proprietate, ci acelŭ Ioanŭ Maiorŭ sub decursulŭ notariatului sĕu a sĕrăcitŭ comuna. Nu notariulŭ fungentŭ, ci Ioanŭ Maiorŭ a esecutatŭ şi licitatŭ vitele ómenilorŭ, şi pentru banii încasaţĭ stă încă şi adĭ sub cercetare criminală. In comasaţiă nu protopopulŭ, ci d-lŭ advocatŭ Cocianŭ Florianŭ ne-a representatŭ, şi nu e dreptŭ că biserica ar fi mai rea decâtŭ care au fostŭ.

Ce se ţine de plângerea din 1873 forţată de fostulŭ pe atuncĭ notarŭ Ioanŭ Maiorŭ şi câţĭ va individĭ seduşĭ de elŭ, înaintată la Gherla contra d-lui protopop alŭ nostru, s'a constatatŭ de neadevĕrată. Éră acésta a doua plângere făcută cu rea intenţiune, înaintată la consistorulŭ din Gherla, prin câţĭva indiviḑĭ, încă e neadevĕrată.

Dechiărămŭ neadevĕrată aserţiunea, că actualulŭ nostru protopopŭ cu familia sa nu ar fi fostŭ totdeauna de celŭ mai solidŭ caracterŭ naţionalŭ. Totŭ cee bunŭ şi tenteză spre înaintarea morală, culturală şi materială am făcutŭ cu şi prin ajutorulŭ actualului d-nŭ protopopŭ şi alŭ familiei sale.

Acestea spre orientarea publicului. —

Amŭ publicatŭ aceste declaraţiunĭ, nevoindŭ sĕ lipsimŭ pe nimenea de dreptulŭ de apĕrare.

Ultime scirĭ.

Cracovia, 7 Noemvre. *O comisiune militară rusă,* constătătóre din inginerĭ, sub conducerea unui generalŭ, însemnéză tóte construcţiunile mai marĭ dealungulŭ graniţelorŭ galiţiene. Aceste zidirĭ au sĕ servéscă ca spitale şi casarme. Insemnările au sĕ se încheiă aḑĭ în guvernămêntulŭ Kielc şi sĕ se continue în districtulŭ Bendzin dealungulŭ graniţelorŭ prusiane.

Tĕrnova, 8 Noemvre. *Guvernulŭ bulgarŭ* a învitatŭ pe agenţii puterilorŭ, sĕ consulte cabinetele asupra *candidatului la tronŭ.* Peste câteva ḑile se aştéptă rĕspunsulŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

CLUŞIU, 9 Noemvre. — In afacerea duelului dintre Varady şi Kozma, acusatulŭ Kozma a fostŭ condamnatŭ la doi anĭ închisóre.

TÎRNOVA, 9 Noemvre. — *Sobrania a votatŭ cu aclamaţiune adressa la masagiulŭ regenţei Adressa recunósce fórte căldurosŭ silinţele ce şi le-a datŭ regenţa pentru a susţine pacea şi liniştea în Bulgaria şi drepturile cetăţenilorŭ ei; votéză cea mai deplină întredere în guvernulŭ actualŭ, şi promite că va păşi imediatŭ la alegerea principelui.*

Rusia cere estradarea oficerului rusŭ Nabokoff compromisŭ în revolta dela Burgas. Guvernulŭ a promisŭ estrădarea lui, după ce investigaţiunea va fi terminată,

DIVERSE.

Cununiă. — D-lŭ *Macaveiu Groze,* clericŭ absolutŭ, şi d-şora *Elena Petricaşiu* îşĭ vorŭ serba cununia lorŭ Dumineca în 14 Noemvre n., în biserica greco-catolică din Gh. Sâncraiu.

***

Bine calculatŭ. — Aflămŭ dela Francfortŭ de Main, că la 25 Octomvre se împărţi sĕracilorŭ gardiroba reposatului Baronŭ Rothschildŭ. Conformŭ unui vechiŭ obiceiu la Israeliţĭ în asemenea casurĭ se bagă în buzunarulŭ fiă cărei haine câte o monetă de aurŭ séu argint. Intre sĕracii adunaţĭ la împărţire s'afla şi unŭ Evreu bĕtrânŭ, care privea suriḑêndŭ cu ce stăruinţă celalţĭ competitorĭ se băteau pentru hainele cele mai bune şi mai cu semă pentru cele cu buzunare mai largĭ; elŭ însĕ se rugă cu umilinţă sĕ-ĭ dăruiască numai o giletă veche, multŭ purtată, pe care toţĭ o respinseră. Modesta cerere lui i se acordă îndată; eşindŭ din sală arătă amicilorŭ lui ḑece piese de aurŭ de câte douĕ ḑecĭ mărcĭ şi le ḑise cu satisfacţiune: »Sciamŭ fórte bine că familia Rotschildŭ nu mĕ va păgubi; o casă de bancă d'o însemnătate universală trebue sĕ scie a restabili equilibrulŭ între marfă şi banĭ: marfă prostă -- banĭ bunĭ, amŭ calculatŭ şi écă mĕ mulţumii; ceilalţĭ au căpĕtatŭ haine bune, dér banĭ puţinĭ".

***

Unŭ vagonŭ în podŭ. — Următorulŭ casŭ rarŭ s'a întêmplatŭ nu de multŭ în Londra: Pe linia ferată Great-Eaştern, ce trece pe d'asupra caselorŭ, eşindŭ din şine unŭ vagonŭ, a căḑutŭ pe o casă, a spartŭ coperişulŭ şi prin podŭ a pĕtrunsŭ până într'o cameră, în care dormia unŭ tînĕrŭ. Sĕ-şĭ închipuiéscă cineva spaima tînĕrului vĕḑêndu-se visitatŭ de unŭ asemenea óspe. Elŭ a scăpatŭ însĕ numai cu spaima momentană.

***

Secsulŭ frumosŭ în Tonkin. — O Francesă din Tonkin adreséză din Hanoi ḑiarului „Le Temps« din Parisŭ o corespondenţă în care se află cele mai frumóse amĕnunte asupra Tonkinezelorŭ. Juna Tonkineză este de sigurŭ superióră femeei Anamita din Cochinchina. Picióreie, carĭ n'au fostŭ nicĭ odată diformate d'o încălţăminte strîmtă, aceste picióre fórte frumóse, cu degetele puţinŭ depărtate unele de altele, susţinŭ unŭ corpŭ dreptŭ, bine făcutŭ, a cărui înfăţişare reamintesce înfăţişarea junei fete din Biblie, care se duce la fântână purtândŭ pe umĕrŭ „vasulŭ din care au sĕ bea vitele setóse«. Costumulŭ face asemenea sĕ apară acéstă visiune; „Kehao" sĕu tunica despicată de amêndouĕ părţile se aşédă astfelŭ pe peptŭ încâtŭ lasă sĕ se védă unŭ felŭ de stofă, care ascunde sînulŭ, când roşiă, când albă, când de o colóre roşiă fórte viua. Pe faţa arâmie, dér câtŭ se póte mai fină, buzele cele roşii formézä unŭ contrastŭ dintre cele mai plăcute şi mai încântătóre. Nasulŭ este micŭ, fórte micŭ, ér ochii suntŭ negri şi au o uitătură viuă în care se observă ceva copilărescŭ şi nevinovatŭ. Coafura lorŭ este arangiată cu multŭ gustŭ şi cu multă simplitate. Pĕrulŭ este lungŭ şi negru şi împărţitŭ în douĕ printr'o cărare fórte bine alésă din creştetulŭ capului şi până la frunte, de unde apoi este adusŭ înapoi, strînsŭ la céfă, legatŭ c'o suvită de stofă négră séu albă şi încolăcitŭ în jurulŭ capului ca unŭ felŭ de diademă, nelăsândŭ sĕ se vaḑă decâtŭ cele douĕ têmple de pĕrŭ, carĭ dau acestorŭ june figurĭ o espresiune de demnitate modestă. Pe capŭ pórtă o păläriă fórte mare de foi de palmierŭ, cu marginele lăsate în josŭ şi împodobită cu bumbĭ de mătase galbenĭ sĕu negri, carĭ atêrnă de amêndouĕ părţile. Aceste pălării suntŭ ţinute cu mâna printr'unŭ şinurŭ de mĕtase, care cade până la cingĕtóre. Ele salută rădicêndu'şĭ păläria şi lăsând'o sĕ cadă la o parte pe umĕrulŭ stêngŭ. Adesea, ele umblă cu capulŭ golŭ şi cu pălăria atêrnată de umĕrŭ.

Bibliografiă.

Dicţionarŭ Românŭ-Maghiarŭ pentru scólă şi casă, de *Ioanŭ Lăzăriciu,* profesorŭ. Tiparulŭ şi editura lui W. Krafft în Sibiiu (Nagy-Szeben). E unŭ bunŭ şi practicŭ dicţionarŭ portativŭ, cuprinḑêndŭ 154 pagine desŭ tipărite.

*) De care, ungurescĭ? Cele românescĭ abia suntŭ representate. — Red.

**) Băgaţĭ de sémă Românilorŭ sĕ nu fiţĭ daţĭ pe bete. Red,

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 6 Noemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	102 60
Rentă de hârtiă 5%	92 20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 —
Bonurĭ rurale ungare	105.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.90
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.70
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	105.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121.40
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	124.50
Renta de hărtiă austriacă	83.40
Renta de arg. austr.	84 35
Renta de aurŭ austr.	113.20
Losurile din 1860	138 75
Acțiunile băncel austro-ungare	870.—
Act. băncel de creditŭ ung.	292.—
Act. băncel de creditŭ austr.	282.—
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.91
Napoleon-d'orĭ	9.88
Mărcĭ 100 imp. germ.	61.27
Londra 10 Livres sterlinge	125.25

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 25 Octomvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	91¼	91¾
Renta rom. amort. (5%)	94¼	95¾
» convert. (6%)	88—	89—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	32—	33—
Credit fonc. rural (7%)	103—	104—
» „ „ (5%)	87—	88—
» » urban (7%)	101—	101½
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	84—	84½
Banca națională a României 500 Lei	10—	1020
Ac. de asig. Dacia-Rom.	264	266
« » » Națională	208	212
Aurŭ contra bilete de bancă	15.½	16.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02—	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ

din 9 Noemvre st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.42	Vênd.	8.45
Argint românesc	»	8.36	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	9.86	»	9.88
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.25
Imperialĭ	»	10.22	»	10.25
Galbenĭ	»	5.89	»	5.91
Scrisurile fonc. »Albina»	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	117.—	»	118.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 12376/1886.

Publicațiune.

De vreme ce lucrările de măsurare pe teritorulŭ Brașovului suntŭ cătră fine, de aceea se va suscepe în scurtŭ timpŭ reambularea și totdeodată și autenticarea acestorŭ lucrărĭ.

Scopulŭ reambulărei și autenticărei stă într'aceea, că cu ocasiunea comisionărei tuturorŭ obiectelorŭ de măsurare sĕ se convingă atâtŭ comisiunea câtŭ și respectivii posesorii de pămêntŭ, cum că nu s'a lăsatŭ nimicŭ afară și că măsurarea s'a făcutŭ cu acurateță și în bună ordine; mai departe, cum că atâtŭ numele, câtŭ și părțile de posesiune ale singuraticilorŭ posesorĭ de case și pămênturĭ s'au indusŭ în operatulŭ de măsurare pe deplinŭ și cu tótă acurateța.

De vreme ce decĭ ḑace în interesulŭ fiă-căruĭ singuraticŭ posesorŭ de casă și de pămêntŭ, că măsurarea sĕ fiă esoperată în indicatulŭ modŭ, se provócă prin acésta toțĭ posesorii de case și de pămêntŭ, ca interesanțĭ, ca sĕ participeze séu în persónă séu plenipotențiații lorŭ la reambularea terenului de măsurare.

Ḑiua și loculŭ, când și unde 'șĭ va începe și va continua comisiunea lucrările sale, se va publica prin asigurarea sedulelorŭ la magistratŭ și la căpitanulŭ orășenescŭ.

Brașovŭ, 2 Novembre 1886.

2-3 **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Publicațiune.

Pentru statorirea definitivă a listei Virilistilorŭ pentru representanța orașului Brașovŭ pro 1887, subscrisa Comisiune — în înțelesulŭ §-lui 33 alŭ Art. de lege XXII. din 1886 — va ține ședință publică Marțĭ în 4 (16) Noemvre a. c. la 3 óre p. m. în sala sfatului orășenescŭ.

Cei interesațĭ se avisézĕ despre acésta.

Brașovŭ, în 6 Noemvre 1886.

Iuonŭ Lengeru,
președintele comisiunii pentru conscrierea Viriliștilorŭ din orașulŭ Brașovŭ.

1—2

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonézĕ din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela I Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.50	—	—
Predealŭ (	—	9.32	—	—
(	—		—	—
Timișŭ	—	9.56	—	—
Brașovŭ (	—	10 29	—	—
(	7.47	—	4.16	—
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12,48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4.51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6.03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velințe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	.
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	—
Clușiu (	—	10.28	5.26	6.43	—
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1.06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic.	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	--	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	5.45	—	—	—
Timișŭ	—	6.22	—	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	--
(	—	—	—	—	—
Bucurescĭ	—	11.45	—	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.59	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10.27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8.42	—	4.52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8.36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8.34	9.41	—
Ilia	8.55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	--
Simeria (Piski)	10.35	11.07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12.18	12.29	--
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6.40
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1 53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.